

Ziua limbii, alfabetului și culturii armene – EXPUNERE DE MOTIVE

În anul 301, Regatul Armean a adoptat creștinismul ca religie de stat și ca unică religie a armenilor. Fiind primul stat creștin, pentru armeni creștinismul a devenit o formă fundamentală de exprimare a identității naționale. În acea perioadă însă, Biblia era scrisă în ebraică, aramaică și, mai ales în părțile locuite de armeni, în greacă. Cei care au consfințit creștinarea Armeniei erau conștienți de riscul pierderii identității naționale în condițiile în care textul Bibliei ar fi utilizat un alfabet de împrumut (cel mai probabil cel aramaic în circulație în acele vremuri în Armenia) sau o limbă diferită de limba armeană (cel mai probabil limba greacă). De aceea, au hotărât înființarea unui ordin ai cărui călugări să conceapă un alfabet potrivit limbii armene și să traducă principalele scrieri creștine și laice ale lumii în limba armeană. În acest sens, în anul 405, Mesrop Maștoț a creat alfabetul armean, plecând de la încercări similare din secolele I-IV. Alfabetul conținea 36 de litere, la care s-au adăugat în Evul Mediu încă două litere, dându-i forma utilizată azi. În anul 2016, UNESCO a înscris alfabetul armean în Lista reprezentativă a moștenirii culturale intangibile a umanității (Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity).

Începând cu secolul al V-lea, moștenirea culturală și științifică a antichității a fost tradusă în limba armeană și scrisă utilizând alfabetul armean. Concomitent cu ea s-au format școli de gândire atât în zona științelor teologice cât și a matematicii, științelor naturale, istoriei, cartografiei, literaturii, artei și filosofiei care au produs, generație după generație personalități ale panteonului intelectual armean și universal.

Primele comunități armene au apărut pe teritoriile românește la sfârșitul primului mileniu. Primul episcop armean a fost numit de către Alexandru cel Bun în anul 1401 și de atunci Episcopia Armeană a funcționat neîntrerupt pe pământ românesc. Pe aceste pământuri armenii au înființat orașe, au creat școli și instituții de cultură, au înălțat monumente religioase și laice, păstrându-și identitatea națională și fiind în același timp buni cetățeni ai statelor românești. Au avut o influență însemnată în dezvoltarea pe pământ românesc a culturii, științelor și tehnologiei, în comerț și în producția de bunuri, în politică și în activitățile academice.

Ziua de 12 Octombrie este anul acesta ziua în care sunt sărbătoriți în toată lumea armeană primii creatori de cultură armeană care au scris în limba armeană și utilizând alfabetul armean cu peste 1500 de ani în urmă. În tradiția armeană, zilele însemnate se sărbătoresc sâmbăta și duminica, restul zilelor fiind dedicate muncii. Aceasta ar face ca orice dată să fie una mobilă, în cazul nostru ea reprezentând a doua sâmbătă a lunii Octombrie. Pentru că un asemenea mod de sărbătorire ar fi dificil de codat legislativ, am ales, după o consultare cu Biserica Armeană și un număr de membri ai comunității, ziua de 12 Octombrie.

Consider că sărbătorirea Zilei limbii, alfabetului și culturii armene ca zi oficială în România reprezintă o încununare a unui mileniu de conviețuire exemplară pe pământ românesc și a viziunii excepționale avute de cei care au redactat documentul fondator al națiunii române moderne, Proclamația din 1 Decembrie 1918 de la Alba Iulia.

Inițiatori

Deputat Varujan Pambuccian

Deputat Varujan Vosganian

